

Co wiemy o chryzantemach?

„Chryzantemy złociste w kryształowym wazonie stoją na fortepianie, kojąc smutek i żal...” – śpiewał Mieczysław Fogg. Kwiaty te budzą u nas zawsze melancholijne skojarzenia, szczególnie te związane z 1 listopada. W Polsce dla wielu z nas chryzantemy są kwiatami dnia Wszystkich Świętych. Chryzantemy oprócz astrów i wrzosów są symbolem jesieni, tak jak jesienne róże „mówią nam o pożegnaniu”. Gdy w Dzień Wszystkich Świętych idziemy na cmentarze, widać wiele kolorów i odmian tych kwiatów na grobach. Od wielu lat te kwiaty fascynowały mnie kolorem, formą kwiatów, zapachem.

Historia chryzantem jest bardzo stara: pierwsza wzmianka na temat chryzantem pochodzi z roku 500 p. n. e., a jej autorem jest wielki chiński uczony Konfucjusz. Chryzantemy pochodzą z Dalekiego Wschodu, gdzie są otaczane miłością, a nawet stanowią przedmiot kultu. Stylizowana chryzantema znajduje się w herbie cesarstwa japońskiego, a order chryzantemowy jest jednym z najważniejszych odznaczeń w Japonii.

Każdego roku 9 września obchodzi się w Japonii święto złocieni.

Z Chin chryzantemy (mimo surowego zakazu wywozu sadzonek) przedostały się do Korei, następnie około 386 roku do Japonii. W roku 1676 chryzantemy pojawiły się w Europie w Holandii. Polacy zainteresowali się uprawą chryzantem później, a pierwszą notatkę na ich temat można znaleźć z roku 1887.

Chryzantemy kwitną od końca lata do początku zimy, mają bardzo trwałe kwiatostany. W ich kwiatach odnajdziemy barwy będące odbiciem płomiennej jesieni: odcienie zieleni, czerwieni, różu, pomarańczy, żółci i bieli.

Dopiero kilka lat temu do Polski dotarła moda na to, aby chryzantemami ozdabiać nie tylko groby zmarłych. Zastosowanie tych kwiatów jest wszechstronne. Chryzantema (*Dendranthema*) jest byliną lub półkrzewem z rodziny astrowatych (*Asteraceae*).

Barwne kobierce chryzantem bylinowych mogą być pięknym akcentem w ogrodach, na tarasach i balkonach od połowy lata aż do późnej jesieni.

Niektóre gatunki chryzantem zawierają związki zwane pyretrynami, które zabijają owady, a w mniejszym stężeniu – tylko odstrasza. Wykorzystuje się je do produkcji środków przeciw insektom, na przykład antykomarowych spiral czy świec.

Japończycy, Koreańczycy i Chińczycy nie tylko podziwiają piękno kwiatów różnych odmian chryzantem, ale chryzantemy goszczą też na ich stołach. Popularna jest m.in. herbata z kwiatów chryzantem. Przygotowuje się napar z samych kwiatów lub dodaje je do zielonej herbaty, tak samo jak jaśmin. Uważa się, że herbata chryzantemowa pomaga leczyć przeziębienia i infekcje układu oddechowego, ma też właściwości uspokajające, relaksujące i oczyszczające. W ziołolecznictwie wykorzystuje się chryzantemy do odtruwania ciała. Według chińskiego ziołolecznictwa chryzantema działa antybakteryjnie, antywirusowo, przeciwgrzybiczo, przeciwgorączkowo, hamująco na centralny układ nerwowy. Pomaga na nadciśnienie, zawroty głowy i nadmierne łzawienie oczu. Dzięki olejkom eterycznym zawartym w kwiatach, rośliną zainteresował się również rynek kosmetyczny. Kwiaty wykorzystuje się do produkcji pudrów kosmetycznych, kadzideł i perfum.

Specjaliści NASA stwierdzili, że chryzantemy ustawione w pomieszczeniu pomagają oczyszczać powietrze, a obecność tej rośliny ma pozytywny wpływ na otoczenie ze względu na to, że liście tych roślin pochłaniają zanieczyszczenia powietrza, takie jak formaldehyd, benzen i amoniak.

Długa i bogata historia oraz zastosowanie tej rośliny w wielu dziedzinach życia oraz ich niesamowita różnorodność i dekoracyjność sprawia, że chryzantema zyskuje coraz większą popularność. Zaproście więc Państwo chryzantemy do siebie szczególnie z uwagi na ich piękno i zanieczyszczenie powietrza. Mam nadzieję, że chryzantemy zyskają Państwa zainteresowanie i uznanie przez cały rok.

